

Spis treści

WSTĘP – ks. Jan Hadalski TChr	5
CZĘŚĆ PIERWSZA	
Wiadomości ogólne o Mszy Świętej	9
I. ISTOTA EUCHARYSTII	11
ks. Marek Pyc Ustanowienie Eucharystii: Ostatnia Wieczerza – Krzyż	11
ks. Stefan Szymik MSF Żydowska Pascha – Ostatnia Wieczerza – Eucharystia	14
ks. Krzysztof Filipowicz Czym jest Msza Święta – na podstawie używanych nazw	19
ks. Krzysztof Filipowicz Eucharystia Ofiarą Chrystusa i Kościoła	22
ks. Jan Miazek Eucharystia Świętą Ucztą	25
ks. Bogusław Nadolski TChr Eucharystia zbawczym posiłkiem	30
ks. Andrzej Orczykowski TChr O chlebie i winie do Eucharystii	33
II. MIEJSCE I CZAS SPRAWOWANIA MSZY ŚWIĘTEJ	41
1. Miejsca związane ze sprawowaniem Eucharystii	41
ks. Marian Cynka Wnętrze kościoła – przestrzeń sakralna	41
ks. Marian Cynka Ambona – miejsce głoszenia słowa Bożego dawniej i dziś	50

<i>ks. Marian Cynka</i>	
Oltarz – miejscem ofiary i uczyty w Starym i Nowym Przymierzu	55
<i>ks. Marian Cynka</i>	
Trzy miejsca święte w sprawowaniu Eucharystii w aspekcie „ars celebrandi”	60
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
Gdzie można celebrować Mszę Świętą?	66
2. Niedziela – Dzień Eucharystii	70
<i>ks. Jan Sochoń</i>	
Pascha tygodnia	70
<i>ks. Edward Szymanek TChr</i>	
Szabat Nowego Przymierza	74
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Dominica – „Dies Eucharistiae”	78
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
Z potrzeby serca czy z obowiązku? O niedzielnej Mszy Świętej	82
III. CELEBRANS – SZAFARZ – UCZESTNICTWO	87
<i>ks. Helmut Jan Sobeczko</i>	
Zgromadzenie celebryje liturgię	87
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Kapłan w liturgii Mszy Świętej	92
<i>ks. Wojciech Przechowski</i>	
Udział wiernych w kapłaństwie Chrystusa	97
<i>ks. Jacek Nowak SAC</i>	
Rola i zadania przewodniczącego liturgii	101
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Królewska służba, czyli słowo o posługach w liturgii	104
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
O intencjach mszalnych, czyli o aplikacji Eucharystii	107
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
O ofiarach mszalnych	112
<i>ks. Teodor Puszc TChr</i>	
Interkomunia – udział chrześcijan różnych wyznań we wspólnej Eucharystii	118

IV. RYT I CELEBRACJA EUCHARYSTII ..... 123*ks. Czesław Krakowiak***Dlaczego Watykan?****Pozytywna wizja odnowy liturgicznej po Vaticanum II** ..... 123*ks. Andrzej Komorowski FSSP***Dlaczego Msza Święta trydencka?** ..... 130*Oprac. Grzegorz Duszyński***Obrzędy Mszy Świętej według rytu****rzymskiego posoborowego i trydenckiego** ..... 135*ks. Jan Hadalski TChr***„Ars celebrandi” – piękno liturgii** ..... 142*Adam Matyszewski***Koncelebracja – rys historyczny** ..... 148*ks. Andrzej Orczykowski TChr***Aspekty prawne koncelebracji eucharystycznej** ..... 154*ks. Jacek Nowak SAC***Jak objaśniać liturgię?****O komentarzu i funkcji komentatora w liturgii** ..... 161*ks. Jan Miazek***Msza Święta z udziałem dzieci w świetle wskazań Kościoła** ..... 164*ks. Andrzej Draguła***Nie podzielić losu lalki i misia!****O Mszy Świętej dla dzieci z perspektywy duszpasterskiej** ..... 171*ks. Krzysztof Filipowicz***Apologie kapłańskie we Mszy Świętej dawniej i dziś** ..... 176**CZĘŚĆ DRUGA****Obrzędy Mszy Świętej** ..... 181**I. OBRZĘDY WSTĘPNE** ..... 183*ks. Krzysztof Filipowicz***Przygotowanie Kościoła na Boską wymianę darów** ..... 183*ks. Bogusław Nadolski TChr***„Łaska początku”, czyli jak w celebracji budować wspólnotę?** ..... 189*ks. Bogusław Nadolski TChr***Pan z wami – więcej niż pozdrowienie** 193

<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Walory aktu pokuty we Mszy Świętej	196
<i>Adam Matyszewski</i>	
Narastanie uwielbienia, czyli „Kyrie, eleison” i „Chwała na wysokości Bogu”	201
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Kolekta – szczyt liturgii gromadzenia się	204
II. LITURGIA SŁOWA	210
<i>ks. Bogusław Nadolski TChr</i>	
Rola słowa Bożego w liturgii	210
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Układ i zasady doboru czytań mszalnych	214
<i>ks. Bogusław Nadolski TChr</i>	
Psalm responsoryjny – słowo Boże śpiewane	220
<i>Adam Matyszewski</i>	
Od gradułu do psalmu responsoryjnego	223
<i>Adam Matyszewski</i>	
Sekwencje w liturgii	225
<i>Adam Matyszewski</i>	
Alleluja – chwalcie Pana!	227
<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Proklamacja Ewangelii szczytem liturgii słowa	229
<i>ks. Adam Kalbarczyk</i>	
Homilia – najwyższa forma przepowiadania w Kościele	233
<i>ks. Wojciech Przechowski</i>	
Komu wolno wygłosić homilię?	238
<i>ks. Henryk Sławiński</i>	
Troski współczesnej homiletyki	241
<i>ks. Henryk Sławiński</i>	
Homilia dla dzieci – pedagogiczne wyzwanie	246
<i>ks. Czesław Krakowiak</i>	
Wyznanie wiary („Credo”) we Mszy Świętej	252
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Modlitwa powszechna – modlitwa zgromadzonego Kościoła	256

III. LITURGIA EUCHARYSTYCZNA	261
1. Przygotowanie darów ofiarnych	261
<i>ks. Teodor Puszczy TChr</i> Ofiarowanie czy przygotowanie darów?	261
<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i> Módlcie się, aby moją i waszą ofiarę... ..	265
2. Modlitwa eucharystyczna	270
<i>ks. Jan Miazek</i> Modlitwa eucharystyczna – wprowadzenie	270
<i>ks. Czesław Krakowiak</i> Prefacja w modlitwie eucharystycznej	274
<i>Adam Matyszewski</i> „Pierwsza modlitwa eucharystyczna”, czyli „Kanon rzymski” – rys historyczny	279
<i>ks. Jan Miazek</i> Teologiczne treści „Kanonu rzymskiego”	293
<i>ks. Jan Miazek</i> Druga modlitwa eucharystyczna	300
<i>ks. Jan Miazek</i> Prawdziwie nowa modlitwa Teologia „Trzeciej modlitwy eucharystycznej”	305
<i>ks. Jan Miazek</i> Teologiczne treści „Czwartej modlitwy eucharystycznej”	312
<i>ks. Jan Miazek</i> Piąta modlitwa eucharystyczna	319
<i>ks. Jan Miazek</i> Pierwsza modlitwa eucharystyczna o tajemnicy pojednania	331
<i>ks. Jan Miazek</i> Druga modlitwa eucharystyczna o tajemnicy pojednania	338
<i>ks. Jan Miazek</i> Modlitwy eucharystyczne w Mszach z udziałem dzieci	345
<i>ks. Jan Miazek</i> Jak uczestniczyć w modlitwie eucharystycznej?	358
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i> Podniesienie – najważniejszy moment Mszy?	366

<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Krew przymierza wylana „za wszystkich” czy „za wielu”?	
Problem rozumienia i tłumaczenia formuły konsekracji wina	370
3. Obrzędy Komunii Świętej	373
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Ośmielamy się zbliżyć z całą ufnością	
Miejsce i znaczenie „Modlitwy Pańskiej” w Eucharystii	373
<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Znak pokoju w liturgii mszalnej	377
<i>o. Adam R. Sikora OFM</i>	
Chrystus – Baranek Boży	383
<i>ks. Teodor Puszczyński TChr</i>	
Ciało i Krew, które łączymy...	
O geście łamania chleba i zmieszania Konsekrowanych Postaci	387
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Święte dla świętych, czyli o udzielaniu Komunii Świętej	393
<i>ks. Teodor Puszczyński TChr</i>	
„Cum amore ac timore”, czyli o przyjmowaniu Komunii Świętej	400
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Droga od dwóch do jednej postaci –	
Komunia Święta w Kościele zachodnim	410
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
O Komunii Świętej pod postaciami chleba i wina – aspekty prawne	414
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Komunia z tej samej ofiary,	
czyli o „doskonalszym” sposobie uczestnictwa we Mszy Świętej	424
<i>Adam Matyszewski</i>	
Antiphona ad Communionem	427
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Śpiewy komunijne i na uwielbienie	430
<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Puryfikacja naczyń mszalnych	439
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Post Communionem – modlitwa dziękczynna po Komunii	444
<i>ks. Leszek Smoliński</i>	
Owoce Komunii Świętej	451

<i>ks. Leszek Smoliński</i>	
Pragnienie serca. O Komunii duchowej	455
<i>ks. Andrzej Suchoń</i>	
Nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej – moda czy konieczność?	459
<i>bp Piotr Greger</i>	
Przygotowanie, zadania, formacja i duchowość nadzwyczajnych szafarzy Komunii	470
Wskazania Konferencji Episkopatu Polski odnośnie do nadzwyczajnego szafarza Komunii Świętej	475
IV. OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA	477
<i>ks. Krzysztof Filipowicz</i>	
Błogosławieni posłani, gdyż spotkali Pana! Błogosławieństwo na końcu zgromadzenia liturgicznego	477
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Modlitwy nad ludem	483
<i>ks. Ireneusz Bakalarczyk</i>	
Idźcie w pokój Chrystusa	489
<i>Adam Matyszewski</i>	
Śpiew na zakończenie Mszy Świętej	493
CZĘŚĆ TRZECIA	
Kult Eucharystii poza Mszą	497
<i>Adam Matyszewski</i>	
Idea i początki kultu Eucharystii poza Mszą	499
<i>ks. Marian Cynka</i>	
Tabernakulum – miejsce Świętej Obecności	503
<i>ks. Andrzej Orczykowski TChr</i>	
Przechowywanie Najświętszego Sakramentu według aktualnie obowiązującego prawa kościelnego	510
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Komunia poza Mszą Świętą	517
<i>Adam Matyszewski</i>	
Procesja eucharystyczna – historia, teologia, praktyka	521
<i>ks. Jan Miazek</i>	
Wystawienie i adoracja Najświętszego Sakramentu	525

<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Sław, języku, tajemnicę – uroczystość Ciała i Krwi Chrystusa	532
<i>Adam Matyszewski</i>	
Godzina Święta i Czerdzieści Świętych Godzin	535
<i>s. Iwona Kopacz PDDM</i>	
Kongresy eucharystyczne: historia i idee	541

CZĘŚĆ CZWARTA

Paramenty mszalne, muzyka i śpiew	549
--	------------

I. KSIĘGI UŻYWANE DO SPRAWOWANIA MSZY .....

<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Wiara Kościoła „zapisana” w księgach	551
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Księgi żywego słowa	556
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Chorał gregoriański zapisany w księgach	560

II. NACZYNNIA I PARAMENTY LITURGICZNE

ZWIĄZANE Z EUCHARYSTIĄ	564
<i>ks. Marian Cynka</i>	
Vasa sacra – naczynia eucharystyczne oraz paramentyka kielichowa i ołtarzowa	564
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Ampułki – naczynia na wino i wodę	571
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Kielich i jego zawartość	572
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Patena i serce otwarte z miłości do Zbawcy	574
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Paramenty służące przygotowaniu darów	576
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Gloria i melchizedek, czyli rzecz o monstancji	578
<i>ks. Marian Cynka</i>	
Monstancja i cyborium	579
<i>ks. Krzysztof Porosło</i>	
Płomień dla Pana – światło i świece	584

<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Tajemnica miłości, woni i ofiary, czyli słowo o kadzidle i kadzielnicy	588
III. SZATY LITURGICZNE	592
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Przyobleczeni w Chrystusa	592
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Albus – znaczy biały	594
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Przepasz mnie, Panie... – słów kilka o cingulum	595
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Helm zbawienia, czyli humerał	597
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Stuła – lekki i słodki ciężar	598
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Dalmatyka – szata dla sługi	600
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Ornat – najpiękniejsza szata	601
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Insignia biskupie	603
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Paliusz	605
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Szaty liturgiczne w nadzwyczajnej formie rytu rzymskiego	607
<i>ks. Krzysztof Porosło</i> Szaty liturgiczne Kościoła wschodniego	609
IV. MUZYKA I ŚPIEW W LITURGII MSZALNEJ	611
1. Śpiew we Mszy Świętej	611
<i>Adam Matyszewski</i> Chorał – zapomniany głos modlącego się Kościoła	611
<i>Adam Matyszewski</i> Niektóre wytyczne związane ze śpiewem i muzyką liturgiczną	613
<i>Adam Matyszewski</i> Jak i co oni śpiewają?	614

<i>Adam Matyszewski</i>	
Muzyka liturgiczna wyrazem czci Boga	616
<i>Adam Matyszewski</i>	
Znamiona „liturgiczności” pieśni	618
<i>Adam Matyszewski</i>	
Cechy właściwe dla muzyki liturgicznej	619
2. Mszalni muzycy	621
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Funkcje liturgiczno-muzyczne	621
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Celebrans	623
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Diakon	626
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Lektor	629
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Psalterzysta	632
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Kantor	635
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Animator śpiewu wiernych	639
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Zgromadzenie wiernych	642
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Zespoły muzyczne	645
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Dyrygent	649
<i>ks. Mariusz Białkowski</i>	
Organista	652